

Biblioteka
SVILA I SATEN

Urednik
Borislav Pantić

Elizabet Maknil

Naslov originala
Elizabeth McNeill

“Nine and a Half Weeks: A Memoir of a Love Affair”

Copyright © NINE AND A HALF WEEKS:
A Memoir of a Love Affair by Elizabeth McNeill.
Copyright © 1978 by Elizabeth McNeill.
By arrangement with the author. All rights reserved.

Copyright © 2016 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

9¹/₂
NEDELJA

ISBN 978-86-7702-452-9

Prevela sa engleskog
Vesna Prvulović

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštapavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2016.

Za H. B. i H. R.: hvala vam mnogo.

Predgovor

„Kad smo prvi put bili zajedno u krevetu, stegao mi je zglavke iznad glave.“

Prvom rečenicom odmah prelazi na stvar, brzo i efektno, tako da je već na kraju te rečenice igra osvajanja u osnovi završena. Kao i naša junakinja, mi znamo kuda to vodi. Iako njena budućnost nije sasvim jasna, nekako možemo da naslutimo da se ta romansa neće dobro završiti.

Naše nejasne crne slutnje rastu uporedo s našim zanimanjem i uzbuđenjem dok junakinja hladno beleži stupnjeve zagrevanja svoje ljubavne veze. Kad su drugi put ona i njen ljubavnik zajedno, on je pita može li da joj veže oči. Treći put je dovodi do ivice orgazma i primorava je da moli za još. Četvrti put, „uzeo je istu onu maramu i vezao mi ruke. Tog jutra, poslao je trinaest ruža u moju kancelariju.“ Krajem tog kratkog, telegrafskog uvoda, mi smo, kao i spisateljica, uvučeni u priču, i pitamo se koliko daleko će to ići i koliko ona namerava da nam ispriča.

Prošlo je skoro trideset godina od prvog izdanja memoara *Devet i po nedelja* iz 1978, pisanih pod pseudonimom Elizabet Maknil. Ova knjiga je izazvala ogromnu senzaciju, daleko veću nego što bi se očekivalo s obzirom na to da je u trenutku njenog objavljivanja takozvana seksualna revolucija trajala već deset godina.

Talasi šoka koje je podigla, po mom mišljenju, delimično su bili posledica toga što granica između pornografije i ozbiljnih memoara u to vreme još nije bila sasvim pomućena kao danas. Moglo bi se reći da se, samo u poslednjih desetak godina, i autori i autorke nadmeću u pomeranju granica i podizanju uloga u obnaživanju sebe – da čitaocima obznane još intimnije detalje incesta, zlostavljanja u detinjstvu ili neobičnog seksa.

Pre toga, naravno, bio je tu Henri Miler, čija su dela, kao i Džojsova i Nabokovljeva, dovela do skandala koji je kulminirao suđenjem za razvrat. Međutim, svi ti pisci – kao što je Frenk Haris i drugi autori tajnih autobiografija – bili su (jedva da je potrebno naglasiti) muškarci. Bilo je jeftinih komercijalnih ženskih ispovesti kao što je *The Happy Hooker* Zavijere Holander, književne pornografije kao što je *Priča o O.* i dnevnika Anais Nin, u kojima je Nin opisala svoje ljubavne veze tako lirski iskreno da je samo mali broj odabranih mogao da ih smatra erotskim. Osim toga, Nin je jasno obavestila čitaoca da je ona radila mnoge stvari – podvrgavala se analizi, družila se s pesnicima, pisala! – koje su za nju bile mnogo značajnije od seksa.

Nasuprot tome, roman *Devet i po nedelja* se intenzivno i potpuno fokusira na ono što se događa između jednog muškarca i jedne žene, uglavnom u jednom krevetu, i to tokom otprilike dva meseca, kada sve ostalo prestaje da postoji. To je (ili bar uverljivo tvrdi da jeste) napisala žena koja je bila sve samo ne vesela prostitutka. Kao *henri robins knjiga*, roman se pojavio kod uvaženog izdavača koji je objavljivao pisce kao što su Džon Irving, Džojsova i Isak Baševič Singer.

Ono što je, međutim, još više doprinelo ozloglašnosti ove knjige bilo je to što se ona pojavila krajem doba tokom kojeg su se feministkinje borile za sve ono – moć, kontrolu, nezavisnost, preduzimljivost – čega se junakinja *Devet i po nedelja* radosno odriče svega nekoliko dana pošto se upusti u vezu sa čovekom kojeg je upoznala na uličnom vašaru na Menhetnu. Ironiju čini još oštrijom to što je junakinja, makar na površini, ta *nova žena* koja uživa u svim prednostima za koje su se njene sestre aktivistkinje izborile. „Uspešna poslovna žena koju prijatelji vole, a nadređeni cene“, ona ima klijente, odgovornost, „sa svojom akten-tašnom i letnjom ručnom torbom, u štiklama, sa sjajem za usne i sveže oprane kose“. Ona je obrazovana, proputovala je svet, lišena je tabua u pogledu seksa – ukratko, blagoslovena je svim beneficijama jedne mlade, slobodne, poslovne Njujorčanke srednje klase. A šta ona u stvari želi? Čim je srela princa na belom konju, ona, na svoje iznenađenje, otkriva da čezne jedino za tim da bude vezana lisicama, tučena, ponižavana, tretirana kao bespomoćna beba, nesposobna da se pobrine za svoje osnovne potrebe.

U poglavlju koje zapravo rezimira neke manje uznemirujuće aspekte te veze, Elizabet Maknil objašnjava kako oni kao par dele poslove. Pod naslovom „Šta je on radio“, ona obaveštava čitaoca: „Hranio me je. Kupovao je svu hranu, spremao sve obroke, prao sve sudove.“ On ju je oblačio i svlačio, nosio njenu obuću obučaru, čitao joj, prao joj, sušio i četkao kosu skupom četkom kojom ju je i tukao, kupovao joj i stavljao tampone, kupao je, skidao joj šminku. Pod naslovom „Šta sam ja radila“ stoji jedna jedina reč: „Ništa.“ No to, ubrzo ćemo uvideti, nije sasvim tačno. Ona je radila više nego „ništa“. Puzila je po podu,

zauzimala izazovne poze na dušek u kad su kupovali nov krevet u prodavnici i, obučena u muško odelo, opljačkala stranca uz pretnju nožem samo zato što joj je ljubavnik naredio da to uradi. I sve to vreme je razuzdano uživala u svom dvostrukom životu: „Za sve to vreme, dnevna pravila mog života važila su kao i ranije: bila sam nezavisna, izdržavala sam sebe... sama donosila odluke, pravila svoje izbore. Prema pravilima noćnog života – bila sam bespomoćna, zavisna, o meni je brinuo neko drugi. Od mene se nisu očekivale nikakve odluke, nisam imala nikakvu odgovornost. Nisam imala izbora.

„Obožavala sam to.“

Ono što je *Devet i po nedelja* učinilo revolucionarnim delom – ili kontrarevolucionarnim, zavisno od tačke gledišta – jeste odlučan i siguran ton koji svedoči da, u određenim okolnostima i kod određenih psihičkih struktura, seks postaje jači adut ne samo od političkih uverenja već od svega što postoji.

Četvrt veka kasnije, navikli smo na memoare koji opisuju torture dominantnih nad potčinjenima. Priznali smo da naše emocije i naša seksualnost mogu da se poigravaju našim principima i našim moralom. Sadomazohistička oprema je iz seksualnog podzemlja prešla na blistave stranice prestižnih modnih časopisa. A knjiga Elizabet Maknil je, bar se možemo nadati, nadživela sramnu asocijaciju na loš, uprošćen film s Mikijem Rorkom i Kim Bejsinger s kojim nema zajedničko skoro ništa osim naslova i obrisa zapleta. Jasno, mnogo se šta promenilo tokom godina. Zašto onda ova priča o sadomazohističkoj vezi dvoje odraslih, odgovornih ljudi još ima moć da nas pogodi i uznemiri?

Mislim da je to zbog veštine s kojom je napisana, zbog prividne lakoće s kojom kombinuje tehnike fikcije sa autoritetom memoara. Knjiga je objavljena samo dve godine nakon *Hoćeš li, molim te, ućutati, molim te?* Rejmonda Karvera, koji je u književnost uveo nov pripovedni ton – kratku, svedenu, direktnu rečenicu u prezentu, svojstvenu pravcu koji će postati poznat kao minimalizam. Takvim stilom i tonom Elizabet Maknil piše svoje memoare. Pojavili su se devet godina pre romana Džeja Makinernija *Bright Lights, Big City* (*Sjajna svetla, velegrad*; preveo Dragan Koruga; Fraktura, Zaprešić, 2008), u kojem je autor koristio isti ton da uhvati ritam otuđenosti urbanog miljea, ali upravo je to (osim droge i noćnog života) društveni sloj u koji je priča Elizabet Maknil smeštena. Štur, eliptičan i kratak, roman *Devet i po nedelja* skoro se može nazvati prvim minimalističkim memoarima; za razliku od mnogih pisaca tog doba, koji su svoje redove natapali melanholijom neuzvraćenih romantičnih žudnji, Elizabet Maknil je razumela da eros nudi ono čemu čitalac neće odoleti i što će trajnije zaokupiti njegovu pažnju.

Jezik romana izbegava duboke uzdahe tzv. *bodice ripper*¹ romana, veštački lirizam romanse, poznat, farsičan kliše obične pornografije. Opažanja i emocije su preneti činjenično, kvazireporterskim, skoro novinarskim stilom, pripovedačica se čvrsto drži činjenica i događaja u pravolinijskom toku radnje.

Ova knjiga je primer umeća zadržavanja informacija. Ono što nam je rečeno o ljubavniku ne otkriva nam ništa, kao što nam ništa ne otkriva ni detaljan spisak sadržaja

¹ Seksualno eksplicitan ljubavni roman, obično u istorijskom kontekstu, u kojem glavnu junakinju zavodi moćniji muškarac kojem se ona isprva odupire, a zatim podleže požudi. (Prim. prev.)

njegovog ormara – boje i modeli njegovih pantalona i košulja – koji ona pravi kada mu prvi put pretresa sobu. On nema ime, već je označen zamenicom „on“, kao da postoji samo jedan „on“ – drugim rečima, kao da je jedini muškarac na svetu. Saznajemo da je ceo njen stan, mada u tom periodu napušten, skladište suvenira i uspomena, pretrpano šarenim drangulijama ispunjenog života. Međutim, zbog njihove fanatične fokusiranosti na seks i sadomazohizam, vreme koje provode zajedno postaje prazno i bezizražajno kao dekor njegovog stana. Njegova prijateljstva deluju misteriozno, čak mračno, a prijateljica s kojom naša junakinja odlazi na onaj sudbonosni vašar na početku nestaje sa stranica knjige čim se ljubavnik pojavi.

Mi znamo šta njen ljubavnik kuva, šta čita, gde kupuje, ali ima malo pojedinosti o tome gde njih dvoje rade, o njihovoj prošlosti, o vremenskim prilikama – osim podatka da se radnja odvija u leto – i o životu grada koji verovatno teče oko njih. Nema promišljanja, nema samosvesti, nema traganja za razlozima i objašnjenjima, nema osvrta na događaje (junakinja nikada ne pokušava da stanje u kojem se nalazi sagleda iz šire perspektive), nema ni naivnih pokušaja psihološke analize niti površnog nagađanja o tome koji su to doživljaji iz detinjstva ili najranije veze, stvorene odmah po rođenju, mogli da ih predodrede za takvu vezu. Elizabet Maknil i ne pokušava da potvrdi rezervisanost i razumnu sumnju prosečnog čitaoca koji od samog početka zaključuje da će joj taj tip samo doneti nevolje.

Zbog svega što isključuje i preskače, kao i zbog svog konstantnog intenziteta, ova knjiga gradi klaustrofobičnu

atmosferu gušenja koja obavija njihovu vezu u odsustvu bilo kakve objektivne realnosti. Dok čitamo ovu knjigu, imamo osećaj da neko ispumpava sav kiseonik iz prostorije.

Struktura je jednostavna, opsesivna i napeta: stvari postaju sve gore i gore. Posmatramo junakinju kako tone sve dublje u carstvo sve intenzivnijeg ponižavanja i mučenja, gubi svoju individualnost sve više i više, dozvoljava da joj moralna uverenja i poimanje sopstvene ličnosti preplave požuda i uvredljivo ponižavajući hirovi njenog ljubavnika. Tu je i epizoda s maserom i susret s prostitutkom koja je unajmljena da preobrazi junakinju u kopiju jeftine kurve; groteskno odevena u mini-suknju i s perikom, „uspešna poslovna žena“ je primorana da prizna da zadovoljstva koja ona pruža svom ljubavniku može da mu pruži bilo koja žena s blagim pojmom o važnosti seksa. Ipak, pljačka uz pretnju nožem, po naređenju ljubavnika, daleko je najpotresniji događaj zato što je ovog puta u nasilje uvučen nedužan, prestrašen stranac koji nije obavešten o pravilima igre.

U usamljenom trenutku refleksije, Elizabet Maknil naslućuje da je moguće da se ta veza potpuno otrgne kontroli, toliko da ona oseti potrebu da bude ubijena, a njen ljubavnik jednako jaku potrebu da je ubije. Ali tek kad ugleda sopstvenu krv, prosutu u trenucima vođenja ljubavi, neka trunka želje za samoodržanjem uspeva da nadjača moć strasti i nagona i dovodi je do nastupa nekontrolisanog plača. Uznemiren (mada njegovu brigu moramo da zamišljamo), ljubavnik je vodi u bolnicu. Elizabet Maknil pripoveda, s karakterističnom škrtošću, da ono što je usledilo – i okončalo vezu – jeste „lečenje koje je potrajalo nekoliko meseci“.

Najčudnije i najmanje očekivano, a to je ujedno i najveći uspeh ovog romana, jeste to što na kraju ova pripovest o ekstremnoj i patološkoj strasti počinje da liči na metaforu o ekstremima do kojih bilo koja opsednutost može da nas odvede. Više ne liči toliko na izolovan klinički slučaj kakvim želi da se predstavi. Razdragano otkrivanje, uzajamno stapanje, postepeno brisanje spoljnog sveta, konačan i nevoljan povratak u normalnost jeste ciklus koji su iskusili svi oni koji su prošli kroz agoniju žestoke ljubavne veze, ma koliko ona bila „normalna“ i „zdrava“. Ništa manje uticajan danas nego kad je objavljen, roman *Devet i po nedelja* je autobiografija koja se ne izvinjava, ali koja nas istovremeno upozorava da opijenost ljubavlju i seksom vrlo lako može da promeni našu predstavu o sebi i da nas primora da vidimo, na sasvim nov način, osobu kakvom smo sebe naivno i nevino zamišljali.

Fransin Prouz
spisateljica i bivša predsednica Američkog PEN centra

Devet i po nedelja

Kad smo prvi put bili zajedno u krevetu, stegao mi je zglavke iznad glave. Svidelo mi se to. Sviđao mi se on. Bio je ćudljiv na neki meni romantičan način, bio je zabavan, inteligentan, zanimljiv, i pružao mi je užitek.

Drugi put je uzeo maramu koju sam spustila na pod dok sam se svlačila i rekao: „Mogu li da ti vežem oči?“ Nikad mi niko nije vezivao oči u krevetu i to mi se svidelo. Svideo mi se još više nego prve noći i kasnije nisam mogla da skinem osmeh dok sam prala zube: pronašla sam neverovatno veštog ljubavnika.

Treći put me je nekoliko puta doveo tik do orgazma. Kad sam se po ko zna koji put skoro obeznanila i on ponovo stao, čula sam iznad kreveta svoj glas, koji se odvojio od mog tela i molio ga da nastavi. Poslušao je. Počela sam da se zaljubljujem.

Četvrti put, kad sam bila toliko uzbuđena da sam počela da gubim svest, uzeo je istu onu maramu i vezao mi ruke. Tog jutra, poslao je trinaest ruža u moju kancelariju.

Nedelja je, kraj maja. Provodim popodne s drugaricom koja je napustila kompaniju za koju radim pre više od godinu dana. Na obostrano iznenađenje, više se viđamo poslednjih meseci nego ranije, kad smo radile u istoj kancelariji. Ona živi u centru i trenutno se ulični vašar odvija u njenom kraju. Šetamo, i stajemo, i pričamo, i jedemo, i ona kupuje pohabanu i veoma lepu srebrnu kutijicu za pilule na jednoj od tezgi na kojima se prodaju stara odeća, stare knjige, svakakve trice koje se još zovu „antikviteti“ i ogromne slike ojađenih žena, kojima se na uglovima ružičastih usana oljuštila boja.

Pokušavam da odlučim da li da se vratim pola bloka, gde sam iskopala svileni šal za koji je moja drugarica rekla da je šugav. „*Bio* je šugav“, govorim glasno u njena leđa, koja su malo ispred mene, nadajući se da će me čuti usred one buke. „Zar ne možeš da ga zamisliš opranog i zakrpljenog...“ Ona se osvrće, savija desnu šaku oko uha kako bi bolje čula, pokazuje na ženu u veoma velikom muškom odelu koja oduševljeno razgleda komplet bubnjeva; prevrće očima i okreće se. „Opranog i zakrpljenog“, vičem ja, „zar ne možeš da ga vidiš opranog? Mislim da treba da se vratim da ga kupim, ima on potencijala...“ „Uradi to, onda“, kaže glas blizu mog levog uha, „i to brzo. Neko drugi će ga kupiti i oprati pre nego što te ona čuje u ovoj galami.“ Naglo se osvrćem i čoveku koji stoji tik iza mene upućujem razdražen pogled, okrećem se i krećem napred pokušavajući da stignem drugaricu. Međutim, doslovno sam zaglavljena. Masa

je usporila od laganog pomeranja do nepomičnog stajanja. Pravo ispred mene je troje dece mlađe od šest godina, svako drži italijanski sladoled koji curi, žena s moje desne strane opasno maše falafelom, neki gitarista se pridružio bubnjaru i njihova publika zaneseno stoji, u vazduhu se osećaju svežina, miris hrane i mnogo dobre volje. „Ovo je ulični vašar, prvi u sezoni“, kaže onaj glas u moje levo uho. „Ljudi dobiju priliku da razgovaraju sa strancima, u čemu bi, inače, bila svrha? I dalje mislim da treba da se vratiš i da uzmeš to, šta god to bilo.“

Sunce je bleštavo, a ipak uopšte nije vruće, prijatno je; nebo svetluca, a vazduh je čist kao vazduh u nekom gradiću u Minesoti; srednje dete ispred mene upravo je liznulo sladolede svojih drugara, ovo je svakako najlepše od svih nedeljnih popodneva. „Ma neki bedan šal“, kažem ja, „ništa posebno. Ipak, to je složen ručni rad za samo četiri dolara, toliko košta jedan film, mislim da ću ga ipak kupiti.“ Ali sada nema mrdanja. Stojimo jedno naspram drugog i smešimo se. On ne nosi naočare za sunce i žmirka odozgo prema meni; kosa mu pada preko čela. Lice mu postaje privlačno kad govori, još privlačnije kad se nasmeši; verovatno grozno ispada na fotografijama, mislim, bar kad insistira da bude ozbiljan pred aparatom. Nosi iskrzanu bledoružičastu košulju zavrnutih rukava, oker pantalone su mu vrećaste – nije gej, rekla bih, način na koji nekom stoje pantalone jedan je od retkih preostalih mada ne uvek tačnih pokazatelja; patike nosi bez čarapa. „Vratiću se ja s tobom“, kaže on. „Nećeš izgubiti drugaricu, čitava ova zbrka pruža se duž svega nekoliko blokova, naletećete jedna na drugu kad-tad, ako ona, naravno, ne ode nekud drugo.“ „Neće“, kažem ja. „Ona živi ovde.“ On počinje da se probija prema mestu odakle smo došli i govori mi preko ramena: „I ja. Zovem se...“

Danas je četvrtak. Izašli smo na večeru u nedelju i ponedeljak, jeli smo u mom stanu u utorak, u sredu smo jeli hladne odreske iz *Zejbara*² na žurki kod mog kolege. Večeras on sprema večeru u svom stanu. U kuhinji smo, razgovaramo dok on pravi salatu. Odbija moju pomoć, sipa nam po čašu vina i, baš kad me pita imam li braće i sestara, zazvoni telefon. „Pa ne“, kaže. „Ne, večeras mi ne odgovara, stvarno. Ne, kažem ti, to sranje može da sačeka do sutra...“ Sledi duga stanka i za to vreme on gleda u mene, pravi grimase i odmahuje glavom. Naposletku prasne: „O bože! *Dobro*, dođi. Ali dva sata, kunem ti se, ako ne završiš za dva sata, nek ide sve dođavola, ja imam planove za večeras...“

„Koji kreten“, uzdiše nezadovoljno i snebivljivo. „Voleo bih da nestane iz mog života. On je okej momak da se s njim popije pivo, ali mi nemamo ništa zajedničko osim što igramo tenis na istom mestu i radimo za istu firmu, gde stalno zaostaje a onda mu treba ubrzani kurs da bi završio domaći, kao srednjoškolac. Nije naročito bistar, a nema ni petlju. Dolazi u osam. Kao i uvek, trebalo je to da završi pre dve nedelje i sad ga hvata panika. Stvarno mi je žao. Mi ćemo otići u spavaću sobu, a ti možeš ovde da gledaš TV.“

² *Zabar's* (engl.) – prodavnica delikatesnih prehrambenih proizvoda na Menhetnu. Jedna od najpoznatijih komercijalnih znamenitosti u tom kraju, često spominjana u ostvarenjima popularne kulture. (Prim. prev.)

„Radije bih otišla kući“, kažem ja. „Ne, nemoj“, kaže on. „Nemoj da ideš kući, upravo sam se toga plašio. Vidi, ješćemo, ti radi nešto sat-dva, zovi majku, šta god hoćeš, pa ćemo se svejedno lepo provesti kad on ode, biće tek deset, važi?“ „Obično ne zovem majku kad imam da ubijem sat-dva“, kažem ja. „Mrzim pomisao na to da treba da ubijem sat-dva i tačka, kad bih bar mogla da završim nešto od posla...“ „Biraj“, kaže on, „sve što želiš, posluži se“, i oberučke mi pruža svoju akten-tašnu. To me zasmejava.

„Važi“, kažem. „Naći ću nešto da čitam. Ali ja ću otići u spavaću sobu i ne želim da tvoj prijatelj zna da sam tu. Ako još bude tu u deset, izaći ću na metli, prekrivena čaršavom, i bezobrazno ću gestikulirati.“ „Super.“ Lice mu sija od zadovoljstva. „Uneću ipak TV, za slučaj da ti bude dosadno. A posle večere trknuću do kioska u susednom bloku i uzeću ti hrpu časopisa – da potražiš bezobrazne gestove kojih ne možeš sama da se setiš.“ „Hvala“, kažem, a on se smeje.

Posle salate i odreska, pijemo kafu u dnevnoj sobi, sedimo jedno pored drugog na širokom kauču prekrivenom plavim pamučnim prekrivačem, koji je iskrzan po šavovima i izbledeo na mestu gde je naslon za ruke. „Šta radiš ovoj kafi?“, pitam. „Radim?“, ponavlja on, zbunjen. „Ništa, ona se sprema u aparatu, zar nije dobra?“ „Slušaj“, kažem, „prelistaću časopise neki drugi put ako mi skineš onog Žida sa sjajnobelim koricama, na levoj gornjoj polici u trpezariji, spazila sam ga za večerom. Taj čovek je za mene oduvek bio mnogo perverznan.“ Ali, kada je izvukao knjigu, ispostavilo se da je na francuskom. A Kafka, koji je pao kad je pomerio Žida, na nemačkom je. „Nema veze“, kažem. „Imaš li možda *Belindino slomljeno srce*? Ili, još bolje, *Strasti olujne noći*?“ „Žao mi je“, kaže, „ne verujem

da imam te dve...“ Njegov pažljiv, nesiguran ton još više me iritira. „Onda *Rat i mir*“, kažem zlobno, „u onom retkom, ekskluzivnom japanskom prevodu.“

On spušta obe knjige koje je držao i grli me. „Ljubavi...“ „I još“, kažem ja, sitničavo i neprijatno kako se i osećam, „malo je prerano da me zoveš 'ljubavi', zar ne? Znamo se tek devedeset šest sati.“ Privlači me sebi i grli me jako. „Vidi, ne mogu da ti opišem koliko mi je žao, ovo je sad tako ispalo, ovaj glupi... jednostavno ću da otkážem.“

Čim se okrene prema telefonu, osećam se glupavo. Nakašljem se, progutam knedlu i kažem: „Ma zaboravi. Za dva sata samo novine i mogu da pročitam, a ako mi daš neki pribor za pisanje, napisaću pismo koje dugujem već mesecima, to će mi malo umiriti savest. Trebaće mi i olovka.“

Na licu mu je širok osmeh olakšanja; prilazi masivnom radnom stolu od hrastovine na drugom kraju dnevne sobe, vraća se noseći fin papir krem boje; pruža mi nalivpero iz unutrašnjeg džepa sakoa i unosi televizor u spavaću sobu. „Zaista se nadam da ti ovo mnogo ne smeta“, kaže. „Neće se ponoviti.“ Ne mogu ni da pretpostavim koliko će doslovno održati obećanje.

Čuje se interfon, a ja sam već u njegovom krevetu, naslonjena na jedan od jastuka poduprtih o zid, podignutih kolena, njegovo debelo i teško nalivpero taman pristaje mojoj šaci. Čujem kako se njih dvojica pozdravljaju, ali čim počnu da govore sporije, više ne razaznajem reči...

Pišem pismo („... upoznala sam ovog čoveka pre nekoliko dana, dobro je krenulo, mnogo se razlikuje od Džerija, koji je ovih dana više nego srećan s Harijet, sećaš se nje...“), bacam letimičan pogled na *Tajms*, gledam horoskop u *Postu*: „Teorije se lako tumače, odbacuju se zato što svi znaju šta one znače. Neka

vam jutra budu slobodna za hitne kupovine.“ Samo jednom u životu, razmišljam, volela bih da razumem svoj horoskop. Protežem noge, spuštam se na jastuk. Tokom sati koje sam provela ovde s njim, nisam mnogo obraćala pažnju na ambijent. Sada uviđam da nema baš mnogo da se vidi. To je prostrana soba s visokim plafonom, na podu je isti siv tepih kakav je i u holu i dnevnoj sobi. Zidovi su beli, potpuno goli. Francuski ležaj s tankim dušekom impozantne je veličine, a deluje malo. Čaršavi su beli – sveže oprani, primećujem, kao što su bili i u ponedeljak, koliko često ovaj čovek menja posteljinu? – ćebe je bledosivo, nema prekrivača za krevet. Dva visoka prozora na zidu s leve strane kreveta prekrivena su venecijanerima od bambusa, ofarbanim u belo. S jedne strane kreveta je stolica na kojoj je sada televizor; noćni stočić od istog drveta kao i krevet nalazi se s druge strane. Lampa na stočiću ima beo abažur, okruglo plavo-belo postolje – nalik na kinesku vazu – i sijalicu od sedamdeset pet vati. Dopada mi se to elegantno postolje, ali razmišljam: gde god drugo da to možda radi, ovaj čovek svoje knjige u originalu svakako ne čita u krevetu; zašto bi iko želeo da propusti jedno od najvećih dostupnih zadovoljstava? Trebala bi mu samo jača sijalica, još nekoliko jastuka i lampa za čitanje...

Pitam se šta je on pomislio o mojoj spavaćoj sobi. Više je nego upola manja od ove, a krećila sam je sama, s dve drugarice, u nestvarno bledu boju breskve, čiju sam preciznu nijansu dostigla posle skoro tri meseca agonije. Ali vredelo je. Pitam se šta li je pomislio o cvetnom jorganu i istim takvim zavesama, čaršavima i jastučnicama, o tri dronjave grčke krpice, o drangulijama sa svih mojih putovanja načičkanim na komodi, o toaletnom stočiću, o policama za knjige; o neotvorenoj

pošti, časopisima i knjigama u hrpama na podu, sa obe strane kreveta, o tri prazne šoljice za kafu, o prepunim pepeljarama, o kartonskom tanjiriću iz kineskog restorana u kojem još stoji viljuška; o jastučnici punoj veša u čošku; o novinskim fotografijama Ala Pačina i Džeka Nikolsona zakačenim za ram ogleдалa iznad stola, pored fotografije mojih nasmejanih roditelja i jedne na kojoj sam ja sa svojim četvorogodišnjim rođakom s Koni Ajlanda, i o razglednici s norveških fjordova koju mi je poslao prijatelj, i o razglednici na kojoj je Sikstinska kapela, u koju sam se zaljubila pre dve godine. I o uramljenim naslovnicaма *Njujorkera* na zidu, i o mapama svih zemalja u kojima sam bila i na kojima su posebno značajni gradovi zaokruženi crvenom, i o mom omiljenom isflekanom meniju u kitnjastom srebrnom ramu, *Lüchow's* – što je prvi njujorški restoran u kojem sam ikada bila, pre dvanaest godina.

A ova soba ovde, kažem sebi, isuviše je obična da biste je nazvali običnom. Ona je jednostavna, ako ćemo biti velikodušni, ili minimalistička, ako ćemo biti sarkastični, ili dosadna, ako ćemo biti iskreni. Ona nije, ni u kom slučaju, soba koju biste nazvali prijatnom. Zar mu niko nikad nije rekao da ljudi stavljaju stvari na zidove? Uz svoj posao, on bi mogao sebi da priušti neke lepe slike, a za svotu koju mora da je dao za onog čudovišnog Stelu³ u dnevnoj sobi mogao je da prekrije ovaj zid zlatnim liščem...

Sada se čuju glasnije. Skoro je devet. Ustajem s kreveta i prolazim pored visoke komode s kitnjastim mesinganim kvakama i rezbarenim ukrasima; pored nje je dugačak, uzak četvrtast sto, a na njemu su lampa kao ona na noćnom stočiću

³ Frank Stela (1936) – američki slikar i grafičar, poznat po minimalističkim delima i pripadnosti pokretu postslikarske apstrakcije. (Prim. prev.)